

STROJNO PREVAJANJE

Ali se vam je med brskanjem po spletu že zgodilo, da ste našli zelo zanimivo besedilo ali neverjetno ponudbo, ki pa je niste mogli izkoristiti, saj je bila napisana v jeziku, ki ga niste razumeli? Ali ste se preprosto odločili za drugo spletno stran ali ste izkoristili eno izmed trenutno najhitreje razvijajočih se tehnologij, in sicer strojno prevajanje? Gre za postopek, pri katerem računalniški program analizira besedilo in brez posredovanja človeka ustvari prevedeno besedilo.

Čeprav je mogoče videti drugače, lahko za začetke strojnega prevajanja štejemo že poskuse dešifriranja sovražnikovih kod med drugo svetovno vojno, saj si lahko prevajanje tolmačimo tudi kot prevajanje enega niza znakov v drugega. Pravi razvoj se je začel po letu 2000, ko sta dovolj napredovali strojna in programska oprema, eden izmed glavnih razlogov pa je bil tudi ameriški odziv na teroristične napade 11. septembra 2001, saj se je močno povečalo zanimanje za prevajanje iz tujih jezikov, še posebno arabščine. Zelo pomembno je tudi dejstvo, da se pojavlja vedno več uporabniško ustvarjene vsebine (družabna omrežja, forumi itn.), za katero natančni prevodi niso nujni, predvsem pa

so predragi, poleg tega za njihovo prevajanje ni na voljo dovolj časa, saj uporabniki tako vsebino ustvarjajo neverjetno hitro. Uporabniku je v večini primerov dovolj, da približno razume smisel sporočila, popolna pravilnost in skladnost s slovnico pa mu nista tako pomembni. To je vodilo k razmahu strojnega prevajanja, pri katerem bi računalnik naučili prevajati ravno dovolj dobro, da bi lažje obvladovali velike količine takih besedil, hkrati pa kljub temu posredovali pomen sporočila uporabniku. Najbolj razširjeno je tako imenovano statistično strojno prevajanje, pri katerem se prevodi ustvari iz velike zbirke človeških prevodov. Prevajalnik nove prevode ustvari tako, da uporabi statistično najbolj primerno besedo ali besedno zvezo iz zbirke, ki jo ima na voljo.

SLOVENŠČINA IN STROJNO PREVAJANJE

Na področju jezikovnih tehnologij, med katere spada strojno prevajanje, slovenščina v primerjavi z velikimi svetovnimi jeziki nekoliko zaostaja. Glavna razloga sta majhnost našega trga in morfološka bogatost slovenščine, zaradi katere je dober strojni prevajalnik tež-

ko ustvariti. K sreči se prepad manjša in je na spletu že na voljo nekaj orodij, ki omogočajo prevajanje v slovenščino in iz nje, na primer Google Prevajalnik, Bing Translator, Amebis Presis ter drugi.

PRIHODNOST STROJNEGA PREVAJANJA

Trenutno najuspešnejši strojni prevajalniki delujejo na podlagi statističnih metod, v prihodnosti pa jih bodo najverjetneje zamenjali prevajalniki na podlagi nevronske mreže, ki v določenih razmerah že dosegajo zelo dobre rezultate. Kot velja za vse informacijske tehnologije, lahko pričakujemo tudi vse večjo selitev v mobilne naprave, tako da nam bo v prihodnosti dober prevod vedno pri roki. Kljub temu tako prevajanje ne bo nadomestilo človeških prevajalcev, ki bodo še vedno poskrbeli za res kakovostne prevode, jim bo pa v veliko pomoč. ■

Sašo Kuntarič

(Avtor je univ. dipl. inž. računalništva in informatike. Diplomiral je iz strojnega prevajanja. Zaposlen je v podjetju SDL Slovenija kot višji prevajalec.)